

Ukininkas

Prekė su prisidėtimu:

Prusose 75 k.
Lietuvoje-Maskolijoje 2 r. 50 k.
Anglijoje 3 šil - Amerikoje 75 c.

Tautiškas žmonių laikraštis.

Išaina kas mėnesis vieną kartą.

Adresas:

Frl. M. Saunus, Rokaiten,
per Neukirch, Ostpreussen.

Vardan tautos labo, tiesos ir laisvės!

Turiny.

Sūnystės valdžios tarnų. Žmogus Ruduo (eilės). Liepuks Keleta: žodžių apie lietuviškus spektaklius. Kaip prancūzai už laisvę kariavo (tesimas). Iš Lietuvos. Karė anglų ir burų. A. a. kunigas Tamošius Senkauckas. Agentūra „Varpo“ ir „Uk-o“ Red. Londone Šelpimas kankintinių per Srg. Musų laikraščiai. Ats.

Sūnystės valdžios tarnų.

Atvažiuojęs Vonseckis į Liepoją iš pirmos dienos ėmėsi už darbo; pirmiausiai šnipukų susimedžiojo.

Da balandžio mėnesį 1900 m. atėjo Liepoją Fišeris pas lietuvius Danilavyčių ir Žiupsnį, ir prikalbinėjo juodu prie lietuvių draugystės prisidėti. Paskui kartu su šnipuku Sagaičiu nuėjo pas trečią lietuvi Baranaucką ir jį pradėjo prikalbinėti. Jiedu sakė jam, kad Žiupsnis, Danilavyčius ir Ambrozaitis (pas kurį da jie nebuvo buvę) jau prisidėję prie tos draugystės.

Tą „draugystę“ buvo išmislijęs Vonseckis, kad greičiau sučiuptų ką galėtų, bet nepasisekė: jo pasiuntinius visi išsivijo. Fišeris ir Sagaitis — lietuviai; pirmasis buvo felčerių kariumenės, antrasis — kurpius.

Vonseckis norėjo kuo-nuodaugiausiai surast šnipukų tarp pačių lietuvių. Jis davė Fišeriui per Sagaitį 25 rublius ir liepė prikalbėti lietuvi Drunį, akčyzės raštininką, išvažiuot iš Liepojaus, buk kitos vietos jieškot — šnipinėt: bet Drunis atsisakė nuo tokios draugystės, už tai pas jį 19 birželį padarė kratą. Rado tik tai lietuviškai parašytas 1896 m. eileles ir priliptas ant dugno pačios skrybėlės. (Išsiplėšė dugną ir prie bylos pridėjo). Pas Drunį du kartu krėtė, bet nieko nepelnė.

Šiaulinos pabaigoj gegužės areštavo Ambrozaitį, bet už poros dienų, visai nę netyrinėję paleido. (Ambrozaitis jau porą kartų sėdėjo kalėjime: pernai išsiuntė jį ant 2 metų iš Liepojaus į Šiaulius.)

Birželio mėnesį atvažiuo į Šiaulius Fišeris ir Sagaitis. Fišeris nuėjo pas Ambrozaitį ir prašė jo pinigų paskolint; sako neturįs nę už ką namo parvažiuot, nę maisto nusipirkt. Ambrozaitis padavė jam rublį ir pasakė, kad duoda, už vaistus (jis Fišeriui nuo seniai da buvo likęs kaltas už vaistus.)

Fišeris pasakė apie tai Sagaičiui, o Sagaitis tuoj davė į Liepoją Vonseckui telegramą, kad Ambrozaitis davęs 25 rublius ant lietuviškų knygų. (Gruodžio mėn. 1900 m. apie Ambrozaičio areštavimą neteisingos žinios paduotos.)

Vonseckis žinojo, kad Ambrozaitis pasituris žmogus, už tai pasiskubino jį areštuot. Ištupejo kalėjime nuo 15 birželio iki 4 gruodžio. Kaltino už tai, kad priguli prie draugystės, kuri duoda pinigus ant „Ukininko“ ir „Varpo“. Klausinė, o, ar jis nedavė pinigų knygnešiam Bendikui ir Birbilui, kurių Ambrozaitis nepažinojo.

Pabaigė Ambrozaitį tyrinėti 24 spalį ir pareikalavo 500 rub. kaucijos. Ambrozaitis tuoj parupino pinigus, bet Vonseckis neišleido jo iki 4 gruodžio — mislijo kyši gaut! Antgalo mato, kad žmogus nenusiminęs, sėdi sau linksmas, — tai prikalbėjo vieną sargą kalėjimo, kad jis pasakytų Ambrozaičiui, ko Vonseckis laukia.

— Kiek duosi? — klausia vieną kartą sargas Ambrozaičio.

— Na, ma jį galas, duok iki 25 rub.! — sako Ambrozaitis.

— Nereik tiek daug! užteks 10 rub.! — duoda rodą sargas; matyt gerai žino, kas do per paukštis Vonseckis.

Daugiau kaip mėnesį išlaikė Vonseckis Ambrozaitį belaukdamas kyšio, bet nieko nepelnė ir turėjo paleist.

(Veineikio užrašuose Ambrozaitis buvo žydu pavadintas; d-ras jam nuo seniai skolingas buvo, bet apie šitą nedaug tyrinėjo Vonseckis Pas Ambrozaitį kresdami nieko nerado).

Naktį 19 birželio krėtė Liepoją pas Danilavyčių, sudžios raštininką. Pas jį nieko nerado; areštavo praslinkus keliom dienom po kratos, 25 birželį.

Vonseckis parodė jam du laiškelius; jis sakė, kad tuodu laiškeliu rado tarp popierių Danila-

vyčiaus, nors tas jų nė turėjo, nė regėjo. Ant konverto buvo Šiaulių pečėčiai, ir parašyta Danilavyčiui, tik vardas nė jo. Laiškeliai buvo gudiškai rašyti; va jų vertimas:

„Durnius ir tavorą suėmė. Poną (Pan) sulaiė. Danilavyčius, Misionas, Gožiauckas, Jantauckas, Janauckas — nusiminė. Ponas mokės pėdas suvadziot. Žmogus (Жморыс) su tavoru — Ošpute, iš ten Vindavoj. Kogon su evangelijom — Šiauliai. Žirtas — Mažeikiai, i Varšavą. Antanaitis, Elenos gatvė No. 4 rodijo (rekomendavo) Misiuną — (jo) nepriėmė. Kariausim! Zut-but! Krevė išėjo iš kalėjimo ir gavo piliules. Paviljono gatvė N 7 Janauckas priruošė butą. Valentas „pasirančys“. Rozaler Antanaičio Petrapiilėj su tavoru, iš ten — Maskvoj. Dėl tavoro nesibijok. Sveikink savišius.“

Kitas vėl laiškelis.

„Poną ir tavorą sulaiė. Viskas prapuolė. Praneškit Voinišui, rusų ratelis Londone.“

Pas visus, kas tik čia minėtas, Vonseckis pradėjo kratas daryt. Iškrėtė pas Antanaitį; nors nieko nerado, bet jį areštavo. Antanaitis turi Liepojuj viešbutį „Europą“; jis veikiau latvys arba vokiečys, iš lietuvių kilęs. Bet tas Vonseckiui vis-tiek. Išbuvo žmogus kalėjime nuo sėjos mėnesio iki rugpjūčio: paleido jį, kaip gerai Vonseckiui gerkle užkišo.

Krevė (latvys) ištupėjo kalėjime 3 mėnesius.

Pas jį rado latvišką „Darbininką“, už tai ir įmairė čia. — Kaip vyras da sėdėjo, Vonseckis nusiuntė pas jo pačią šnipukus Leituką ir Gercenbergą, kad pasakytų jai: jei neduos 1000 rublių, tai bus po jos vyro! Bet ta žmona turbūt nė kvaila — nesidavė apsukt.

Valentas, darbininkas lietuvis, sėdėjo kalėjime 6 savaites; „okolodočnė“ Janauckas — keturias; nuo jo pelnė Vonseckis apie 100 rublių. Dabar i Janaucko vietą Vonseckis įteikė šnipuką Leituką, i Danilavyčiaus — šnipuką Eiche, giminę Leituko.

Ir pas kitus Vonseckis norėjo krėst, ir i kalėjimą ikišti, bet Kuršo gubernorius neleido. Turbut ir jis suprato, kad tas kratas daro Vonseckis dėl savo kišeniaus; o prie to surašyti tame laiškelyj toki žmonės, kurie nė pirštas nepajudina prieš vyresnybę ir valdžią. Minėtas ten Gožiauckas — raštininkas policijos, Misionas — *okolodočnė*; abudu lietuviai, bet toki, kaip visi valdininkai.

Ponas, Kogon, Žirtas, Present — tai išmislytos Vonseckio pavardės; Žmogus — iš „Ukin.“ paimta.

Dabar jau išsiaiškino, kas rašė tą laiškėlį ir dėlko rašė.

Pirmiausiai tai išmislas to galvočiaus Vonseckio. Rašė tą laiškėlį šnipukai Turskis, giminė Vonseckio, ir Gercenberg'as; žinias davė Leituks.

Vienus iš minėtų žmonių norėjo Vonseckis be vietų palikt, o jų vietą įteikt savo giminėm arba šnipukams, kitus, kaip Antanaitį, Danilavyčių norėjo i kalėjimą paimt ir išgaut nuo

jų po kokią „keturkampę“. Antanaitis turtin-gesnis — tuoj pasiulė, tai ir greičiau išėjo, o Danilavyčių net 7 mėnesius laikė, iš-pradžių Liepojaus kalėjime, paskui Mintaujos.

Laikė jį ir vis užmėtinėjo tą laišką; klausinėjo, kas do per vienas Žmogus, Ponas, Kogon, Present. Vonseckis klausia ir nesulaukdamas atsakymo, pats pasako: „Aš žinau: Žmogus — tai Janulaitis, Ponas — Vaineikis, „tavoras ir durniai“ — tai knygos ir knygnešiai, ką 17 balandžio suėmė“, ir da daug panašių, ant nieko neparemtų, niekniekių priplepėjo... Klausinėjo, žinoma, ar nepažįsta Vaineikio, Janulaičio, Mongirdo; Danilavyčius nė pavardžių tokių negirdėjo. Klausinėjo apie lietuvišką spektaklį Liepojaus; kaltino už tai, kad darbininkus prie streikų sukėlęs, bet tai tik tuščia Vonseckio kalba.

Kalėjime Danilavyčius susirgo truputį. Prokuratorius Kuprianov'as nori jam pasigerint — atneša naktį vaistų (kloralhidrat'o). Danilavyčius išgėrė ir jam tik akyse pažaliavo. Gerai, kad suspėjo išvaryt po šimts velnių tą geradėją. Kelias savaites sirginėjo žmogus nuo tų vaistų.

Nuvežė Danilavyčių i Mintaują. Ten visai smagiai susirgo. Per 4 savaites nė pasijudint negalėjo, o vis-gi palengvinimo nė jokio! Guli sau užkaltas, guli ir tiek. Rašė laišką pačiai, kad jis labai serga — žandarai sulaiė jį... Teisybė, labai jie nudžiugtę, kad toki žmonės kurie nenori kišti jiems i gerkle, visi galą gautų!

Atėjo pas ligonį gydytojas, išgama Einoris (lietuvis). Juodu su Danilavyčium kartu augo, kartu i gimnaziją vaikščiojo... Apžiūrėjo ligonį atgrubnagis gydytojas, bet kas iš to?

— Tamistai reikėtų tokių ir tokių vaistų, bet pas mus kalėjime tokių nėra! — sako gydytojas, žandarų čebatlaižis.

— Von! tai ko da atėjai? Von tu išgama! — suriko ligonis ir išsivijo gydytoją.

O Vonseckis teip ir nesulaukė nuo Danilavyčiaus kyšio. Išleido jį 18 d. sausio už 300 rublių kaucijos.

Bet tai da toli nė visos Vonseckio ir jo draugų šunystės.

Lapkričio mėn. Panevėžio žandaras Vasiljev'as areštavo Švobiškėj Elzbieta Juodinskytę. Buvo radę jos laiškus pas draugę Brazdžiukę. Atvažiavo „ponas“ pas Juodinskytę, jokio rašto neparodė ir pasisakė, kad i svečius atvažiavo. Mergina ir priėmė juos, kaip svečius; susėdo, pradėjo kalbėtis, išrodė fotografijas pažįstamų, išpasakojo, ką apie ką žino.... Paskui jau Vasiljev'as prisipyręs pradėjo klausti, kur jos „Ukininkas“ ir „Varpas“, ir kur laiškus nuo Vaineikio ir Brazdžiukės turi padėjus. Tik

tada mergina susiprato, bet jau per-vėlu buvo; pradėjo krėst — išvertė viską ir lovas, ir indus, ir virdulį! Nieko nerado, bet ją areštavo. Pasodinę į savo vežimą, žandarai išvežė ją nakčia į Panavėžį. Tris dienas tyrinėjo Juodinskytę Panevėžyje, paskui nugabeno į Liepoją pas Vonseckį.

Vonseckis žino, kaip su kuo apsieit, o da geriau, kaip protokolą parašyt.

Jis tyrinėja ir pats rašo (žinoma, jei kas duoda jam rašyt). Parašo, perskaito, tarytum viskas gerai, ir duoda apkaltintamjam arba liudytojiui pasirašyt. Jei žmogus nori perskaityt prataką, Vonseckis siunta ir laksto po kambarį, paskui išbėga į kitą kambarį, parašo kitą protokolą ir vėl, atbėgęs pas apkaltintąjį, duoda jam pasirašyt, bet ir tada da neduoda pačiam perskaityt. Jei žmogus butinai užsiverčia perskaityt ir kitaip nepasirašo, tai Vonseckis kokius 3—4 kartus bėga į kitą kambarį ir vis perskaito ne teip, kaip parašyta; už tai ir nenori duot pačiam žmogui perskaityt. (Geriausiai pačiam rašyt).

Nuvezė Juodinskytę į Liepoją. Vonseckis mato, kad nusiminus mergina, mano — pelnysęs!

Pasodino ją į nekurintą kamaraitę, nedavė nė patalo, nė lovos, nė užklotės, laikė per-pus nevalgiusią ir kasdien tyrinėjo (tankiausiai be prokuratoriaus). Vonseckis pats protokolus rašė, o Juodinskytė, nė neperskaičius, pasirašydavo. Teisybė, ją teip privargino Vonseckis, kad ji nė nebegalėjo rašyt. Už tai galime pasidžiaugt dabar, ką prirašė tas geradėjas į jos protokolus.

Juodinskytę daugiausiai tyrinėjo apie studentą Janulaitį, ir Vonseckis į protokolą jos įrašė, kad Janulaitis 1. įtaisęs Šiauliuos lietuvišką balių, 2. prašęs Juodinskytės pinigų ant Paryžiaus parodos, bet ji nedavus, 3. davęs jai knygeles „Krumplių Jonas“, „Genių Dédé“ ir daug panašių, 4. liepęs rašyti korespondencijas ir siųsti arba stačiai į redakciją arba jam (Janulaičiui), o jis suvartosias... Ir daug daugio prirašė Vonseckis; rašė viską, ką tik jis norėjo užmest ant ko, o ji ant to viso neperskaičius pasirašė!

Po pustrėčios sanvaitės paleido ją Vonseckis už 200 rub. kaucijos.

Dabar ji atšaukė tą, ką į protokolus Vonseckis buvo prirašęs; padavė skundą už tokį biauŗų su ja pasielgimą, bet kas-žin ar ką tas gelbės: visa maskolių valdžia susideda iš panašių Vonseckių, o varnas varnui akies nekerta!

Daug skundų paduota ant Vonseckis už jo garsius darbus; davė visi, kas tik galėjo duot, ir Petrapilė tie skundai sujudino; ypač skundai už kyšius.

Vonseckis labai godus ant skatiko. Daugybę kratų jis tik dėl „gešfto“ darė. Paima, palaiko žmogų, gauna į saują ir paleidžia. Arba

tyrinėt kitus pabaigia, na tai ir laukia „keturkampės“.

Pirmutinė suprato troškimus Vonseckio Liansbergienė; ji pakišo jam 50 rublių, ir paleido jos vyrą. Paskui pakišo Baranauckienė 25 rub. — paleido; Mongirdienė 75 rub. ir jos sunų-studentą paleido; iš Birbilo pinigų Vonseckis tiesiog nusuko 16 rublių 50 kapeikų! Ir Vaineikienė nuėjo pas geradėją; klausia, kiek kaucijos reikės už jos vyrą.

— 20 000 rublių! — sako Vonseckis.

Vaineikienė net aikterėjo.

Paskui pakišo 150 auksinių rublių, tuoj atsileido Vonseckio širdis. 10,000 rub., sako, užteks; Vaineikienę tuoj paprašė atsisėst ir pats atsisėdo, pinigus popierom uždengė ir pradėjo pasakot, kad jos vyras, daktaras jam tiek sveikatos atėmęs, tiek jį prikankinęs!... Jis nei teisinosi prieš Vaineikienę, kad ta jo sveikata, kurią d-ras atėmė, buvusi verta 150 rub. ir daugiau...

Toliau kalbėjosi, Vonseckis da nuleido. „Na, sako, tegul bus 5,000 rub.“ Vaineikienė ir ant tiek nesutiko. „Na 1,000, 500 rub.“! — sako raudonsiulis. Ant galo ant tiek sutiko, kiek galės. Antrą dieną Kalėdų prižadėjo tikrai paleist.

Perėjo ir antra diena Kalėdų, perėjo viena sanvaitė, kita, perėjo mėnesis — paleido Danilavyčių, paleido Poželą 8 vasarį už 600 rub. kaucijos, 9 vasarį paleido Janulaitį visai be kaucijos ir parankos, o Vaineikį vis da nepaleidžia. Pirmiau da derėjosi, sakė už mėnesio, kito, vis vilkino, tikėjosi da kokią pusantrašimtę gaut, bet nedavė, tai ir nepaleido. Tyrinėjimai jau seniai pasibaigė; 23 vasarį visą bylą į Petrapilę nusiuntė, o daktaro vis nepaleidžia; perejo metai, perėjo pusantrų o vis jis kaip sėdi teip sėdi.

Matyt Vonseckiui permažai buvo už jo sveikatą, laukė daugiau, bet kas-žin ar areštantų rotų nesulauks!?

Pradžioj kovo Vaineikienė važinėjo į Petrapilę; kur galėjo, pati kalbėjo, kur ne — skundus davė, bet ir iš to nieko neišėjo. Visi ten, ypač palatos prokuratorius, tik giria darbštumą Vonseckio.

Visa Petrapilė dabar žino apie šunystes Vonseckio. Žino, kaip kratas darė, kaip pats laiškus rašydavo, o paskui tuos laiškus suimdavo; žino, kaip papirko knygnešius, kad jie sakytų, kad tai daktaro Vaineikio knygos, kaip nekaltai areštavo Danilavyčių, Ambrozaitį ir kitus; žino, kaip už pinigus paleidavo iš kalėjimo, kaip protokolus rašydavo!...

Bet iki šiol Petrapilė tik šnibžda, o Vonseckis taiso tinklą ant latvių; Vaineikis sėdi kalėjime, kiti laukia nusprendimo: vieni da

atgal į kalėjimą, kiti — išvažiuot į Vologdos gub. ant 2, 3 metų.

Petrapilė dabar aiškiai rodo mums, kad visa gudų valdžia ir pats caras ir ministrai toki jau, kaip Vonseckis ir Kozello, nes jie da pagiria tokio Vonseckio darbus!

Žmogus.

Ruduo.

Rudenį paukšteliai prapuola iš oro,
Bijodami žiemos ir šalčio nedoro,

Palieka Lietuvą, brangų savo rojų.

Išlek' laimindami reikalus artojų,

Kurių guodjami maitinosi veisės, —

Jau dabar nuliudę į kelionę taisės.

Paukšteliai nuliudę, kad reikia išlėkti,

Artojai nuliudę, kaip reikia išbėgti:

Kad jau caras gauda į savo komandą —

Užrubežį vietą nelaimingas randa.

Norint tenai ilgu, palikus tėvelį,

Lengviaus ant krutinės, išgirdus paukštelį:

Kad jau iš Tėvynės priverstas išbėgti,

Kad vargų sunkybė ima širdį slėgti,

Lietuvos giedoriai širdį nuramina . . .

Nuliudusią dvasią godžiai atgaivina.

Liepuks.

Keletas žodžių apie lietuviškus spektaklius.

3 metai atgal aš išgirdau pirmą kartą apie lietuvišką spektaklį. Man parašė vienas mano draugas, kad jis buvęs Rygoj girdėjęs lošiant komediją „Amerika pirtyje“; rašė, kad ant spektaklio ir ant balius po spektaklio beveik visi lietuviškai kalbėjosi, lietuviškai šokius vedė, lietuviškai dainavo . . . Kaip aš pavydėjau tuomet tam savo draugui! Kaip aš pykau, kad jis man apie tai aukščiau nepranešė! Rodos, bučiau ėmęs ir nulėkęs per kelias dešimtis mylių į Rygą . . .

Perėjo koks pusantrametis. Vėl išgirdau, kad Rygoj busęs spektaklis; lošę komediją „Šiaučius ir jo šeimyninkas“. Ne teip toli buvau tuomet nuo Rygos, ir nieks manęs nebutų sulaukęs nuo atsilankymo ant to spektaklio.

Apie dešimtį žmonių nuvažiuoju į Rygą: nuvažiuoju, nuejau ant lietuvių pietų . . . Tuomet pamačiau pirmą kartą tokią minią žmonių, juodai apsilvikiusių, bet kalbančių lietuviškai, da-gi apie lietuvių reikalus. Ant scenos išgirdau lietuvišką kalbą . . . Pasijutau, kad užaugo man sparnai, dešimteriopai spėkos pasididino, užgimė baidus troškimas darbuotis ri darbuotis ant dirvos savo nuskriaustų brolių lietuvių . . . Rėkte rėkiau, plojavu delnais, o akyse ašaros žėrėjo. . .

Tai tokia spektaklio galė! toki išpudi padarė ant manęs tas pirmutinis lietuviškas

spektaklis, kurį aš išgirdau! Ir ne ant manęs vieno toki išpudi padarė. Reikia tik dirstelėt lošiant į publikos veidus, pamatysi, kaip akys iš džiaugsmo žėri; visi sėdi tykiai, nė vieno žodžio nepraleidžia, o antraktuose spaudžia vieni kitiems ranką, kalbasi iš tikros širdies, džiaugiasi . . . Nekurie net už kelių ir kelių dešimčių mylių atkeliauja išgirst lietuvišką žodį ant scenos, o apgarsinimus spektaklių, afišas laiko pas save kaip kokią šventenybę.

Palangoj ant spektaklio 1899 m. buvo pilnas namas kaip gruste prigrustas žmonių; visus bilietus išpardavė. Liepojuj pradžioj 1900 m. lietuvių-darbininkai beveik su ašaromis prašė, kad da kartą loštų tą pačią komediją „Amerika pirtyje“, nės daugumas iš jų pervėlai išgirdo apie lietuvišką spektaklį, o kitiems vietos neužteko. Pernai vasarą minia liepojiškių-lietuvių vėl apgulė teatro rūmą; bet kaip jie nusiminė, koks skausmas suspaudė jų širdis, kaip išgirdo, kad lošikus areštavo ir į kalėjimą sukišo! Nuliudę skirstėsi namon, apskatinėdami ir kitiems nelinksmą naujieną. Sunki jiems buvo ta naujiena, kad jau nebeįgirs viešai savo kalbos, nebegalės susieiti, pasikalbėti su tais savo apšviestiesniaisiais broliais, kurie nesigėdi jų vargų, jų prastų rubų, nesibaido jų surumbėjusių nuo sunkaus darbo rankų . . . Jų akisė stovėjo tuomet jų priešai, žandarų nasrai, kalėjimai . . . Kaip atsimokėt tiems savo priešams už jų prispaudimus ir persekiojimus? — galvojo.

Nė pereitą žiemą, nė vasarą nebuvo lietuviškų spektaklių nė Rygoj, nė Mintaujoj, nė Liepojuj, nė Palangoj. Tik Petrapilėj per didelius žygius ir reikalavimus pasisėkė vėl išgauti leidimą; apie pereitas Kalėdas ten lošė dramą „Ponas ir Muzikair“.

Bet pradžią jau yra! Neleidžia viešų spektaklių mums daryti, atsirado slapsti, „naminiai“. Pereitą vasarą buvo apie 5 slapsti spektakliai vienoj Kauno gub. Lošė: „Velnias spąstose“, „Amerika pirtyje“, „Valščiaus sudas“; Kuržemės gub. lošė komediją „Krata“. Slapti spektakliai, antgalo, atsirado ir Suvalkų gub. . . . Lai gyvuoja jie konoilgiausiai, lai kelia žmones iš miego, lai platina tautišką susipratimą! . . . Visur ant spektaklių rengiasi žmonės, kaip ant kokios didelės puotos, važiuoja už kelių mylių, pametę savo darbus.

Nekurie iš spektaklių buvo inteligentų įtaisyti, kiti — vienų sodiečių. Kauno gub. net 2 sodiečių-lošikų trupos isikurė.

Abelnai spektakliai turi didelę svarbą, ypač spektakliai miestų darbininkams arba sodiečiams paskirti: bet lietuviški spektakliai turi dešimteriopą svarbą, nės mus tautą da gyvą nori palaidoti, mus kalbą — išplėst iš žmonių burnos. Už-tai-gi mums viešai išgirsti lietu-

višką kalbą ir parodyt kitiems, kad ji da gyvuoja, daug reiškia: atsibunda tauta, kelia aukštyn galvą, reikalauja sau lygių su kitom tautom tiesų!...

Na, o mes atradom, antgalo, daiktą, kuris sužadįs mus žmones; sužadįs visus: tamsesnių praplėš akis, šviesesnius pakurstys prie darbo, vadovams duos viltį, kad jų darbavimasi ir pasišventimas atneš gausius vaisius. Nė keliolika knygelių, nė laikraščiai nepadarys to, ką padaro vienas spektaklis. Reikia tik žiūrėt, kad ant tokių spektaklių pirmutinė publika būtų plati liaudis...

Už tai — į darbą, vyrai! Neleidžia mums valdžia daryti viešų spektaklių, darykime slapčius, „naminius“!

K-as.

Kaip praneuzai už laisvę kariavo

(Tęsimas.)

Ačiū klinbams ir laikraščiams neturtėliai gerai suprato, į kokią pusę traukia tautiškas susirinkimas; pamatė, juog susirinkimas stato konstituciją, tinkamą tik dėl turtingųjų miešėdionių, kuriuos nuo to laiko pradėjo vadinti buržuazais, juog visiškai nesirūpino apie neturtėlių reikalus; per tai dabar jau paliovė ėję išvien su tautišku susirinkimu, bet klausė balso savo vadovų.

17. Konstitucija.

Pagal nutartas tautiško susirinkimo ir viešai apgarsintas „žmogaus tiesas“ visi žmonės pagal tiesas turi būti lygūs; dabar-gi tas pats susirinkimas, tardamas apie konstitucijos smulkmenas, nutarė teip, juog gerai pasiturintieji gauna daugiau tiesų, negu neturtėliai. Štai keli svarbiausi naujos konstitucijos punktai.

Prancūzija lieka karalystė; karaliui palieka vardą „prancūzų karalius“; paskiria jam algą 30 milijonų frankų per metus, bet atimanuo jo visus dvarus, kurie palieka tautos savastim. Apie vidurinius viešpatystės reikalus rūpinosi *pasiruntinių susirinkimas*.

Rinkti pasiruntinį gali kiekvienas prancūzas, turintis per 25 metus amžiaus ir mokantis mokesčių per metus nemažiaus kaip 3 frankus. Tokius pavadino veikliais gyventojais. Nemokantieji tiek mokesčių pavadinti neveikliais ir nepriguli prie pasiruntinių rinkimo. Išrinktu į pasiruntinius gali būti tik tas, kuris turi savastį, vertą per 150 frankų.

Dėlei tokio nutarimo neturtėliai neturėjo jokių tiesų; jie negalėjo rinkti pasiruntinius, nė patys būti į pasiruntinius išrinkti. Demokratai aštriai užpuolė ant tokio neteisingo rinkimų įstatymo. Kamil Demulen'as savo laikraštyje teisingai sakė:

„ar-gi tai teisinga? ar-gi didžturtis nieko neveikiantis yra veiklus, o darbininkas arba smulkus ukininkas, kuris per kiauras dienas dirba, yra neveiklus ir neturi politiškių tiesų tiktai dėlto, kad mokesčių moka mažiaus kaip 3 frankus“!

Toliaus pagal konstituciją Prancūzija paliko paskirstyta į 83 departamentus (maž-daug kaip mūsų rėdybos); departamentas į apskričius (pavietus), o apskričiai į komunas (valščius). Kiekvienas departamentas rinko sau užveizdą iš 30 vyrų, kurie rūpinosi apie departamento reikalus. Teip-pat buvo ir apskričiuose ir komunose. Visur ir viskas pavesta buvo patiemis gyventojams. Rinkimui pasiruntinių kelių komunų susidaro teip vadinamas kantonas. Veiklus kantono gyventojai renka pasiruntinį į parlamentą ir į užveizdus departamentų ir apskričių. Komunos užveizdą renka komunos gyventojai. Miesto užveizdas susidėjo iš teip vadinamo municipaliteto. Vyriausias municipalitete buvo meras, gyventojų išrinktas; bet jis vienas negalėjo daryti nieko be pavelinimo municipaliteto pasiruntinių, išrinktų teipogi miesto gyventojų.

Tuom tarpu viešpatystės kasoje vėl palengva pradėjo pasirodyti pinigų stoka. Daugelis senų mokesčių tapo arba visai numesti, arba sumažinti, o naujus uždėti ant nuvargintų gyventojų negalima buvo. Susirinkimui liko vienas tik kelias išeiti iš sunkaus pinigisko padėjimo: -atimti nuo dvasiškijos jų neišpasakomai didelius žemės plotus ir parduoti juos ant naudos viešpatystės. Tautiškas susirinkimas teip ir padarė: 2 gruodžio 1789 m. apgarsino kunigijos turtus tautos savasčia, o vietoj to kunigams paskyrė algas iš viešpatystės kasos. Žemesniejie kunigai buvo užganėdinti, nes jie dabar gaudavo daugiau algos, negu turėjo prieš revoliuciją. Užtai augštesniejie dabar turėjo daug mažiaus ir negalėjo jau teip gerai gyventi. Per tai jie labai pyko ant susirinkimo, ir pasidarė didžiausi revoliucijos priešai. Kada jų žemės buvo parstatytos ant pardavimo už 400 milijonų frankų, kunigija pati siulė tokią sumą, idant žemė būtų kunigijos savasčia bet susirinkimas ant to nesutiko; dalį jų žemės padalino į smulkius gabalėlius ir pardavė ukininkams.*) Tada kunigai

*) Šitie smulkūs ukininkai tolimesniame revoliucijos bėgyje padarė daug blogo. Nors ukininkai paprastai labai prisirišę prie senovės ir apart savo žemės neturi augštesnių siekių, bet iš pat revoliucijos pradžios pakolaik bijojo, kad kunigai paėmę vrsų neatimtų nuo jų žemės, jie tvirtai laikėsi revoliucijos. Toliaus-gi,

suskato daryti visokias žabangas. Nekuriose vietose sukurstė tamsius katalikus prieš protestantus (liuterius ir kalvinus); kitur per pamokslus ir per spaviednes stengėsi sukelti praščiokus, perstatydami tą kunigų žemės pardavimą, kaip darbą bedievišką, nuskriaudžiantį tikėjimą, žodžiu stengėsi įkalbėti tamsiems žmonėms, juog kunigų reikalai tai vis tiek, ką tikėjimo reikalai.

Bet to da negana. Kunigų įpykimas da labiaus pasididino kada tautiškas susirinkimas liepos mėnesyje 1790 m. nutarė naują kunigijos surėdymą. Pagal tą nutarimą skaitlius kunigų paliko labai sumažintas. Teip vyskupų paliko tik po vieną kiekviename departamente. Vyskupai ir kiti dvasiškieji turi būti renkami pačių gyventojų, nes jie apmoka užlaikymą kunigijos. Tokiu budu nauja tvarka buvo labai neparanki kunigijai. Pirmą jie buvo laisvi ir naudojosi dideliais turtais, o dabar, netekę turtų, turėjo prigulėti nuo gyventojų, kurie da teip neseniai buvo jų baudžiauninkais. Pertai laike kalbos apie tai vyskupai su pasipiktinimu išėjo iš susirinkimo salės ir, sugrįžę į savo vyskupystes, taisėsi sukelti žmones. Nekuriose vietose, kur gyventojai labai buvo tamsūs, kunigams drauge su bajorais pasisekė sukelti tamsius kaimiečius priešais revoliuciją; apie ką vėliaus kalbėsime. Prie visų tų sankalbų priešais revoliuciją prigulėjo ir karalius su savo dvaru, nes jiems geistina buvo kaip nors sugniaužti revoliuciją. Pačiame Paryžiuje tuom laiku atidengta buvo sankalba bajorų, kurios vadu buvo tulas Favras. Jis norėjo nužudinti miesto užveizdą, išvaikyti tautišką susirinkimą, ir išvežti karalių iš Paryžiaus. Tyrinėjimas parodė, juog viskas tas buvo daroma su karaliaus žinia. (Toliaus bus.)

Iš Lietuvos.

Staciatikiai ant katalikų kapų. *Eriogala.* (Kauno pav.) Važiuodamas per Eriogalos miestelį ir-gi panorėjau kapus aplankyti. Eriogalos kapai — už miestelio, ant Betygalos važiuojant po kairei nuo vieškelio, ant pat Dubisos kranto, — gražioj vietoj. Pro kapų vartus įėjau, pasisukau po dešinės ir ėmiau skaityti ant kryžių ir pamenklų užrašus — vis lenkiškai ir lenkiškai. Vis tai musų dvarponių kaulai, iš visų parapijos kraštų subėgę prie

kada kunigų galybė tapo sunaikinta ir baimė išnyko, jie prilaikė kiekvieną, kuris pagal jų nuomonę gali sustabdyti revoliuciją ir išpildyti jų karščiausią norą, t. y. duotų ramiai gyvent. Jie buvo didžiausia parama vieno ir kito Napoliono ir tuomi padarė Prancūzijai daug blėdies.

vienos vietos atgulė, lyg vienas burelis, lyg viena šeimyna. Tarp jų stovi nemaž judų kryžių visai be parašų — lyg nebyliai kokie — nė mažiausio balso nepaduoja, keno kaulai po jais ilsisi, — gal tai sulenkėję „akalicų“ bajorai, nemokantieji skaityti ir rašyti . . .

Toliau po dešinei nuo tako ir murinės koplyčios, — tankus miškas judų kryžių. Tarp jų kur-ne-kur gražūs darželiai, akmenys pamenkiai ir špyžio kryžiai. Visi parašai lietuviški; lenkiško neradau nė vieno. Beskaitydamas tuos parašus ir aplink besižvalgydamas, pajutau, kad čia subėgo į tvirtą burį grynai lietuviškos, mužikiškos dušios, kurios dar neišsivadėjo savo prosenolių kalbos ir rašto. Kaip katro mokėta, teip parašyta: nebuvo, kas juos išmokyti dailiau, grynai; — patys per didelį vargą be raštų ir be knygų pramoko. Garbė jums, broliai lietuviai, už tai! . . .

Nekurie parašai gražūs ir griudingi, kaip va:

„Išnyko kaipo dumas mano dienos. Ps. VI. 4.“

„Sudo dinoje atsikelsiu ir mano kunę pamatysiu mano Dievą Job. XIX. 26.“

Toliau einu po kairei nuo koplyčios. Žiuriu: žemas kryžius su dviem kryžiom; apatinioji įkipai prikalta. Man kniošt! Ar ne staciatikiškas?! Toliau pamačiau kitą. Čia jau ir parašas, kaip prigul gudiškas! Dar toliau, dar daugiau. Nustebau ir išsižiojau: bene pasiklydo kas kryžių bestatydamas?! Bet ne! Toliau atradau ir vardus nemusiškus ir pavardes. Ant galo ir staciatikių — gudų „boga“ pamačiau: du pirštų dešinės rankos iškėlęs ar į dangų rodo, ar barasi, o antroj rankoj — atskleista knyga su išrašu: *Заповѣдь нову даю вамъ.* Ant kito vėl net tris „bogus“ atradau. Lyg tris knygos lapai išskleisti ir prie kryžiaus vinelėmis prikalti: Motina šv., p. Jez. ir šv. Jonas.

— Kas čia per padarymas? — tariau sau — Kaip čia tiek daug gudų galėjo pakliut ant musų katalikiškų kapų? Ar čia jau musų kunigų nebėra, kurie stovi ant musų tikėjimo sargybos? Ar jie to nematė?!

Prie pat koplyčios, gret su gudų kryžiais, — augštas puikus pamenklas kunigui kanau-ninkui „Ks. *Kazimierz Bajorzyński kanonik honorowey Wileński*“. Mat kur sau vietą apsirinkęs! Toliau, Dubisos link vėl didžiausias lenkiškas pamenklas: „*Jan Chlewiński. Ostatni podkomorzy p-tu Rossienskiego*“. Lyg tartum tiedu didžiunai sustojo iš šalių užkirst kelią sumaskolinimui kaulų musų prabočių. Tik keli maži kereliai įkipai į eilę sudodinti nurodo lyg sieną tarp sumaskolintos dalies kapų ir musų kapų. Nuo kunigo kapo pusės tai nė to nėra. Iš vieno tik galo — griovys, bet nežym, kur jo galas. Pasižvalgiau, pažiūrėjau ir pamislėjau: musų seneliai — tikri

*) Duodu jums naują prisakymą.

katalikai ir lietuviai per visą amžių turėjo šalintis nuo viso ko, kas maskoliška, — stačiatikiška; gal katram neteko visai ir popo pamatyti; o dabar viršum jų galvų eina popas, jų kapus mindžiodamas ir šlaksto į visas šalis krapyla, niurzgėdamas gudiškas popiškas maldas, o diačiokas jam pritaria. . . .

Kaip tai galėjo atsitikti Eriogaliečiai?! . . . Kaip tai jūs įleidote į savo tarpą gudus?! Gal nežinote, kad Panevėžio pav. keliose vietose valdžia, atradus ant sodžiaus kapų gudiškus kryžius, tuojau visą sodžių liepė į gudus įrašyti ir pravoslavų tikėjime patvirtinti*) (ar ne Pilkoniai? Red.)

Kad kartais ir čia kas nors panašaus neatstiktų!

Jus davėte žemę, jus aplinkui murą taisot ir statot savo kaštų, o ar už tai bent skatika jums primoka gudai? Ar negalėjo jau tie gudai sau skyrium kapų įsitaisyti? Cerkvių kiek jau pristatė visur, ar daug, ar mažai gudų yra, visai nežiurėdami; tai galėjo ir kapus įsitaisyti — neteip jau brangus daiktas. Kad jau jie įlindo, tai reikia liepti jiems nors murą apsitverti ir pro kapų šoną į lauką skyrium vartus įsitaisyti, kad nesimaišytų tarp mūsų, kad nemindžiotų popas mūsų kapų!

Kodėl geresnis gudas už gerą kataliką, kurs mirdamas neišsispaviedojo? Gudą priima į katalikų kapus, o tokio Vilniaus d-ro Chmieliausko — ne?! . . . Kur-gi teisybė?

Aš jums Eriogaliečiai patarčiau teip daryt. Aptverskit gudų užimtą kapų plotą. o nuo lauko pusės jų dalyj murą išgraukit; jūs statėt, jūs ir nugriaut galite. Tegul tada gudai eina į prova, tegul tik jie jus užkabina! Lai jie sau patys įsitaiso, kad nor, iš šalies vartelius, lai apmurija užimtąją dalį; o jei tas jiems nepatinka, tai gal suvis išsinešinti! Jiems ir patiems būtų geriau. Dabar, mat, žada statyt cerkvę netoli ligonbučio prie vieškelio ant Pernaravos važiuojant (jau ir pamatas rugsėjo pradžioj pašventintas), tai kapai paliks už 3 viorštų nuo cerkvės. Lai jie įsitaiso savo kapus prie cerkvės; tai bent vienam lizde viskas bus!

Teko man paskui patirti, kada tai įlindo gudai į Eriogalos kapus. Buvo pirm šio klebono kunigas Pukelis, kurs su gudais geroju gyveno. Jam beklebonaujant ir gudai pradėjo laidot savo numirėlius ant katalikų kapų.

Parapijonims tas labai nepatiko. „Bet ką mes darysim, kad kunigai nieko nesako“?! — skundžiasi dabar žmonės. Ką-gi galėjo sakyti kunigas Pukelis, kad jis nė suprastė nesuprato, juog kapai — tai šventa vieta, ant kurios ilsisi kaulai mūsų prabogių. Jam beklebonaujant

kapai vos tik tvorele buvo aptverti; ant kapų graži žolė želdavo. Klebonas Pukelis savo gyvulius ten ganė: arklus, karves. Miešcionys piktinosi; bet paskui ir jiems parupo gera kapų ganykla: susitarę jie bandė keletą kartų naktimis arklus ganyti.

Klebonas, dagirdęs apie tai, atbėgo nakčia ant kapų su lazda vaikyt miešcionis arkliajanus. Dar iškarto nenorėję vaikinai užsileisti.

„Kad klebonui valia ganyti, tai kodėl mes negalime?! Kapai parapijos!“ — „Aš tik vienas tegaliu, o jums nevalia ir gana!“ Išvarinėjo visus, ir nuo to laiko miešcionys nebedrįso ganyti arklių ant kapų.

Gudai įlindę ant katalikų kapų: Grinkiškij Lioliuose, Butkiškij, Kurtavėnuose, Titavėnuose, o Raseiniuose sako, ne tik įlindo, bet jau ir „čerpe“ pasistatė. Tai gal ir kur kitur yra sugudėję kapai? Butų gera apie tai sulaukti daugiau žinių.

Pakeleivis.

Nelaimingas maskolių kryžius. Senapilė. (Suv. gub.) Ant 3 versto nuo Senapilės, važiuojant ant Vilkaviškio, yra pastatytas stačiatikių kryžius, atminimui vieno apiciero, kuris bejodydamas čia užsimušė. Jau dusyk jį sulaužė. Po paskutinio sulaužymo gudai metė kaltę ant ukininko Matulaičio, nės ant jo lauko buvo pastatytas tas kryžius, ir padavė jį į sudą, bet nieko iš to nelaimėjo. Tada įpykė stačiatikiai trečią kartą pastatė kryžių, da stipresnį už pirmuosius. Bet ir tas kryžius suvis prapuolė. Tada areštavo Matulaitį ir pasodino jį į kalėjimą; tik už 500 rublių kaucijos jį paleido.

A. Griexlė.

Nauja dovana. Eiriogala. Per viorštą nuo Eirogalos miestelio prieina žemė Kauno maršalkos Milerio. Jis rengiasi padovanoti mums cerkvę. Davė tam reikalui sklypą žemės prie vieškelio, privežė eilę akmenų ir jau pradeda kasti duobes pamatui. Neužilgo atvažiuosias gubernatorius su popais pamato pašventinti. Cerkvė bus iš akmenų sukrauta. Popas ketina lankytis kas antrą nedėlią iš Raseinių. Kažin iškur jis sau „aveles“ rinks?

Ten-pat prie vieškelio yra valščiaus ligonbutis, teip-gi Milerio namuose. Ateinančią vasarą ligonbučiui statysią naują trobą pačiame miestelyje, o tuose namuose, kur yra ligonbutis, busenti *cerkvinė mokykla*, Milerio pinigais apmokama. Reikia priminti, kad Eiriogaloje jau yra viena pradinė mokykla. Tai mat kokių dovanų susilauksime nuo pono Milerio.

Atgalainis.

Nauja mokykla ir jos globėjai. Lioliai. (Raseinių pav. Kelmės valsčius.) 10 rugpiučio, eidamas per miestelį, sutikau Samuilį ir dar kelis vyrus. Visi jie buvo girti.

— Kaip ten nebutų, — rėkė Samuilis: — o mes turime įtaisyti mokyklą Lioliuose.

*)Butų geriau nurodžius tokius sodžius įsakmai.
Red.

— Žinoma, žinoma — tvirtino kiti...

Praslinko kelios savaitės, ir aš išgirdau, kad 10 rugpjūčio ant valšėiaus susirinkimo nutarta buvo atidengti Lioliuose mokyklą. (Ilg šio laiko buvo tik Kelmėj) kad Teršelskis duoda vietą savo namuose mokyklai ir paskirtam mokytojų Krasnožionovui, pakol nepastatys namų mokyklai ant gabalo žemės, dovanoto pono Ivonaičio. Ačiu Samuilui ir kitiems girtuokliams už įsteigimą mokyklos, o Ivonaičiui ir Teršelskiui — už rūpestį apie naują obrusenijos lizdą.

Lioliškis.

Lenkystė bažnyčioj. *Šiauliai.* Lenkai nori butinai savo kalbą visur įvesti, kur tik gali. Ypač tie visokie užmanymai apie įvedimą lenkiškos kalbos į mūsų bažnyčią labai gerai kloyasi. Ir kaip-gi neklolis? Vyskupas išleido paliepimą, kuriame uždraudė įvesti giedojimus žmonių kalboj, o ypač giedoti lietuviškai, kur ikišiol giedoję lenkiškai. Toliaus, turime kleboną lenką, gudrų kaip lapę, kurs kokiam lengvatikiui lietuviui-tamsuoliui greitai apvylija akis. Lenkeliai turi čionai „valandas“, lenkiškai giedamas, sako jiems evangelijas, nors jie nė vienų, nė kitų neklusos: ant pirmųjų neatsikelia, o ant antrųjų tingi ateiti.

Dabar jie užsimanė įvesti lenkiškus giedojimus gegužės mėnesį.

Gieda vakare kas dieną. Ponai, žinoma, nėkuomet nebuna, o ateina tik praščiokėliai, kurie ir lenkiškai nelabai sugrabinuoja. Kad ir nežmoniškai, bet tik kitiškai!

Baigiantės balandžiui, lenkeliai susitarę su klebonu pradėjo rinkti parašus ant prašymo prie vyskupo. Pasirašė arti 200 žmonių. Bet kad žinotumėt, kas tai per žmonės buvo? Daugybė vaikų, ką-tik mokančių rašyti ir nieko neišmanančių, kame dalykas. Pasirašė ir keli maskoliai, su kuriais kas kartą labiau susideda mūsų lenkeliai lietuvių naikinimui. Kad tai teisybė, jau matyt iš to, kad lietuviams naikinti kreipiasi prie žandarų, prie kurių kreipiasi ir tuli mūsų kunigai.)*

Surašė prašymą ir nusiuntė vyskupui... tik stačiatikių vyskupui, arba archierėjui! Šis skaito, skaito ir nieko nesupranta: gal neteip tankiai kreipės prie jo lenkai ir gal dar pirmą sykį prašo nuo jo daleidimo lenkišką kalbą įvesti. Vienok jis atitarnavo lenkams už tokią jo paguodoną, kad prie jo iš pradžios kreipės:

*) Vieni-sėpesniejei kovoja prieš bedievius, kuriais vadina tik tuos, ką lietuviškai šneka: mat lietuvis negalys būti kataliku. Kiti, jaunesniejei, sako, buk ir lietuvis galys būti kataliku, bet tik dievotės tėsas tikru: tie-gi ką einą prieš ecarą, ponus, o kartais ir prieš kunigus, tie ešą bedieviai. Todėl Dievo apginimui kviečia žandarus, kurie apgins geriaus, negu Dievas pats. Matyt Dievas nevisagalis: be žandarų ir šnipukų pagalbos neapsicina (Zr. „T. S.“ 1900 N. 1, 8. 11 ir 1901 m N. 1. 2-3.)

jis nusiuntė mūsų vyskupui. Šis nusigandė ir užpyko ant lenkų, vienog prašymą išklaušė; leido giedoti lenkiškai.

Žmonėms tas veržimasis svetimos kalbos į mūsų bažnyčią baisiai nepatiko. Nežinojo nė ką daryti. Ant galo susirinko nemažas būrelis per Sekmines ir norėjo užgiedoti lietuviškai. Drąsos nueiti ir įeiti į bažnyčią užteko, bet kaip reikėjo užgiedoti, visas drąsumas sulindo į kulnis, ir palengva išvaikščiojo iš bažnyčios... Priprato akiai klausyti ponų ir kunigų, nors tie stačiai spiauna žmonėms į akis, apjuokia juos, paniekina kalbą jų pačių bažnyčioj, o žmonės — tyli, kaip tamsi naktis. Kad būtų užgiedoję, tai kitą sykį lenkeliai nesiveržtų į mūsų bažnyčią, kur viskas yra užlaikoma žmonių kaštu: bažnyčią taiso ir puošia, kunigus mitin ir peni — vieni tik praščiokai.

Tai gi nedyvai, kad dabar lenkeliai žada dar ražančių giedoti lenkiškai, nės žmonės nieko nesako; o klebonas tik to ir nori. Nors vieną gerą darbą padarys parapijai: įves lenkišką kalbą, o nuo to bus didesnė Dievui garbė.

Kadagys.

Apleista parapija. *Dotnava.* (Kauno pav.) Mūsų parakvijos lietuviai gėdijasi savaip kalbėti, ir bažnyčioj ant lietuviškų knygų skaityti; daugelis kaimų kad ir šneka lietuviškai, bet vaikus katekizmų ir poterių moka lenkiškai. Pirmiau sulenkina juos, o paskui kuogreičiausiai mažutėlius kėmša į apmaskolnimo namus apmaskolinti; per žiemą apsiruskina, o pavasarį piemeniškai, gindami kiaules, jau ir grevezoja rusiškai. Vyresniejie pas mus nesutinka čia yra manopolis ir alinyčia, o žmonelės teip traukia degtinę kaip vandenėlį. Nesirupina kad tai kokią knygelę paskaityti; į „Ukininką“, „Tėvynės Sargą“ neveizi, nesirupina žinoti savo buties. O tai per tai teip yra, kad ir mus kunigas nesirupina ant pamokslo apie blaivystę, ne liepia skaityti knygelių. Kaip atėjo ruduo, tai liepė vaikus į mokyklą vesti. Neišaiškina kad tai galima paimti koki žmogų į namus mokint lietuviškos kalbos ir katekizmo. Kunigėlis nesirupina apie žmonių apšvietimą, kad tik jam į kišenės eitų, o paskui ir girdo mergas alum, saldumynus perka, lydi jas per lauką. Gal ir visiems teip reikia daryti, kaip kunigėlis daro?

Išmintingi vyrai. *Vaidolainių* (nuo Dotnavos) kaimos vyrai buvo šaukti ant sueigos dėlei statymo naujos mokyklos, tų apmaskolinimo namų. Kas-žin kas jiems įputė tokią drąsą, kad jie nuo tos „abrusenijos“ atsikeberio? Duok Dieve, idant ir visur teip vyktų!

Pushernis.

Uriadnikų baurumas. *Kupiškis.* (Vilkmėrgės pav., Kauno gub.) 5 (18) rugpjūtį pasišaukė pas save Kupiškio uriadnikas sotniką

Kazį Talvą, ukininką iš Kreivėnų sodžiaus, Kupiškio parapijos. Talva neitiko uriadnikui turbūt už tai, kad prieš jį nelabai nusilenkdavo ir su dovanom nelabai skubinosi.

Nuejo Talva pas uriadniką, o tas kad pradės ant jo plusti, keikti, visokių išradinėti... paskui žandus skaldyti!... Sau į pagelbą da pasišaukė miestelio sotniką Latvi. Apdaužė gerai vaikną, nuvilko jį ant kiemo į sklepą ir uždarė.

Motina ir tarnaitė Talvos matė, kaip jį ten uždarė. Kaip-tik uriadnikas sugrižo į gričią, juodvi jį paleido. Bet uriadnikas su sotniku vėl susigavo vaikną, ėmė jį mušti, ir vėl norėjo į sklepą nuvilkt. Talva nesidavė: išikabino į dybą (stulpą) ir laikosi. Sotnikas, pagriebęs už gerklės, ėmė jį smaugti, o uriadnikas šokinėja aplink ir skaito vaikino šonkaulius; antgalo sučiupo dantimis už Talvos ausies ir tęsia... Pilna burna kraujų pasriuho... o šmotas ausies pasikabino ore... Pakilo didelis riksmas; subėgo daug žmonių ir uriadnikas su sotniku vos tik ištruko iš iniršusių žmonių nagų...

Talva tuoj nusiuntė Vilkmėrgės ispravnikui (paviečio viršininkui) telegramą — skundą ant uriadniko ir sotniko. Uriadnikas nusigando; ir ispravnikui nesmagu, kad toki biau rūš jo tarnų darbai išeina aikštėn — abudu malonėtu, kad viskas gražiuoju pasibaigtų, kad negalėtų tik sėrmėgiai paimt ant jų, ponų, caro tarnų viršų... — „Reikia užkist Talvai gerklę“, nutarė.

Ir pradėjo važiuot pas Talvą vienas už kito Kupiškio žydai-arkliavedžiai, pirmutiniai uriadniko sėbrai. Jie siulo Talvai 100 rublių, kad tik jis susitaikytų. Bet tas vis da purtos; tik kas-žin ar ilgai išturės?

Ausį jam fėlcėrė susiuvo, bet ne visa sugijo: šmotelį turėjo nukirpt. Žaizda jau visai sugijusi. 100 rublių veikiausiai pavilios jį susitaikyti su uriadniku. Už antrą šimtinę gal-but nepasigailėtų jis nė kitos ausies...

Bet iš kupiškėčių daugelis prikalbinėja jį nesitaikyti. — „Reikia parodyt, sako, kad uriadnikas ne koks ponas, o mus bernas. Kaip dabar apsilėisi, jis kitą kartą visą sveikatą atims žmogui.“

Pilkis.

Mus pamokslininkai. *Rinava.* (Tėlių apygardos). Vietoje pagirti žmones už skaitymą laikraščių mūsų kunigėlis keikia ant pamokslų ir skaitančius vadina *bedieviais* ir *paršais*. Ant tų dviejų žodžių mūsų teisingai galim atsakyti: paršus reikia šerti, ir penėti, mus-gi nieks nešeria ir nepeni, bet veikiau mūsų šeriamo kitus... dagi pačius mokytojus; o bedieviais veikiau reikėtų pavadinti tuos, ką namą Dievo, namą meilės, apverčią į namą keiksmo ir piktybės.

Vargdienis.

Byla politiško prasikaltėlio. Pavasari buvo byla studento Janulaičio su policija; byla buvo santikos sude (myravam). Policija apskundė Janulaitį už tai, kad jis buk gyvenas Šiauliuos. — Janulaitį paleido iš kalėjimo visai be kaucijos ir parankos; gyvent jam liepė savo tėviškėj, Malavėnų sodžiu, 6 verstai nuo Šiaulių. Janulaitis gyveno tėviškėj, bet beveik kasdien atkeliavdavo į Šiaulius pas savo seseris. Patėmijo tą policija ir padavė Janulaitį į sudą, bet sudas jį išteisino. Pasirodė, kad toki Vonsiackoi neturi tiesos liept ten ir ten gyvent; tą gali padaryt tiktai prokuroras palatos arba ministeris. Bet policija da nenutilo: padavė Augustiną į apskričio sudą (okružną). 1 birželį buvo byla ir sudas vėl jį išteisino.

Raudonukas mato, kad negali Janulaitį įkast, pasišaukė jį pas save ir pasakė: „Jei tamista ateisi kada į Šiaulius, tai mūsų areštuosim!“ Bet Janulaitis nenustojė vaikščiojęs į Šiaulius, ir jo neareštavo, nes tiesos neturi.

O policija visur, vis gązdina, bet lietuviai jau nebeusigąsta, tas jau jiems ne naujiena!

Pilypas.

Apsukrus kaltininkas. Nuo *Svedesų* (Zarasų pav. Kauno gub.) Važiuoja per Petrinės į Svedes ant dviračio siuvėjas Brakna, jaunas vaikas, o paskui jį, kaip akis išdegęs, lekia Kupiškio žandaras su Šimonių žygūnės arkliais; kartu važiuoja Šimonių žygūnės vėžėjas Liudvikas Jurėnas; jis tai ir užsiundė ant Braknos žandarą. Ties Alotais žandaras pasivijo siuvėją, susistabdė, nori krėst. Vaikas išpradžių nenorėjo pasiduot, bet sunku buvo jam vienam pradėt ką prieš du. Dviratį pasiliko Alotuos, o pats turėjo atsisėst šale žandarą ir važiuot kartu su juo į Svedes. Svedesuos sustojė pas uriadniką (žemskį). Iškrėtė vaikną — rado atsišaukimą ir porą lietuviškų knygelį; parašė pratokolą. — Brakna sakėsi, kad tą atsišaukimą, važiuodamas keliu, radęs. Išėit jo jau nebeleido; turėjo but pas uriadniką, koliaik tas negaus nuo pristavo žinios, ką daryt su tokiu valdžios priešu.

Tuo tarpu atvažiuo pas uriadniką svečiai; šeimyninkas išėjo jų pasitiktų. Vaikas, pasilikęs vienas kambaryj, jau taikstėsi per langą šokti, bet nesuspėjo. Neilgai trukus atvažiuo daugiau svečių — uriadnikas vėl išėjo pasitiktų, o vaikas tik strakt! išsoko per langą ir, padus pasikąsęs, nubėgo į bažnyčią. Uriadnikas pridūrmui nusivijo, bet pabėgėlio nepagavo.

Iš bažnyčios nubėgo Brakna į Alotus, kur jo dviratis liko. Pasiėmęs dviratį, važiuoja, ugi žiuri — jau jį atsievia uriadnikas. Vaikas patraukė į giria, prirakino dviratį prie medžio, o pats nubėgo. Bičiuliai, radę dviratį, galvojo,

ką čia daryt. Atsistojo ir laukia vaikiną ateinat dviračio pasiimt; ir vos tik nesučiupo jo. Ikišiol da jieško Braknos, net 50 rublių žada duot, jei kas atgabentų jį į policijos nagus, bet niekam da nepasisėkė papinigauti. Kitam sodžiu išbuna vaikiną kokią sanvaitę, bet nieks nė per pusę lupų apie tai neprasitaria. Tik tie, ką buvo ant jo supykę, gąsdina; kad jį išduosė.

Netekę pačio kaltininko, raudonsiuliai padarė kratą Braknos tėviškėj, bet nieko nerado; krėtė ir Bukėnų sodžiu, Kupiškio parapijoj pas vieną ukininką, kur siuvo Brakna tuo laiku, kaip jį suėmė. Ir ten nieko nerado, tik pasiėmė visus vaikiną daiktus ir išsivežė. Jei brolis arba tėvai vaikiną nieko nesakys tiem ponam, tai tiek jie ir matys savo daiktus.

Savo dviratį pardavė Brakna Visbarui Apirbų sodžiaus. Uriadnikas tuoj atuzė pas jį ir pradėjo klausinėti, kur matęs vaikiną, pradėjo gąsdinti už tai, kad jo nesuėmęs ir į policiją neatgabėjęs; bet Visbaras nelabai nusigando, o uriadnikas, nieko nelaimėjęs, išsivilkė.

Pilypas.

Pabėgo. *Eiriogala*, Kauno pav. Liepos mėnesyje buvo suimtas ant Prūsų sienos *Karoliūs Ivanauskis* iš Eiriogalos su įvairiomis lietuviškomis knygomis. Suėmę nuvarė į Raseinių kalėjimą; ten palaikę išgrūdė į Kauną, o iš Kauno parvarė į Eiriogalą. Čia jam pavyko išsipirkti nuo pristavo, kad paleistų ant kelių dienų savo namus sutvarkyti.

Bet tuo tarpu, naktį 29 d. rugpjūčio atpyškėjo iš Kauno prokuroras su žandarais to žmogaus jieškodami. Šuns lojimo pažadintas Ivanauskis greitai viską suprato ir spruko pro langą ir pasislėpė Padubysyje. Maskoliai pakėlė baisų ermiderį jo bejieškodami, bet nesuradę, vuodegą paspraudę, spudino namon. O Ivanauskis palaukė, kol viskas nutilo, perbrido per Dubysą, nuėjo į mišką, tenai pasilsėjo ir iškeliavo į Ameriką, palikęs čia pačią su mažučiais. Už poros dienų naktį vėl buvo atvažiavę žandarai iš Kauno, bet sugrįžo nieko nepesė. Dabar pristavas su uriadniku ir vietiniu žandaru pakaitais lankosi pas Ivanauskio moterį ir jos kaimynus, klausinėja, bet niekas nieko nežino.

Atgalainis.

Atsišaukimai. *Senapilė*. (Suvalkų gub.) Per Žolinę 15 rugpjūčio buvo išlipinti po visą miestą atsišaukimai: „Kas tur ausis teklauso“, bet apie 6 valandą iš ryto jau buvo visi nudarškyti.

A. Grižlė.

Karė anglų ir burų.

Jau pasibaigė 2 metai kaip anglai kariauja Afrikoj su burais. Burų išviso buvo vos 2 šimtai tukstančių, o Anglijos padonų — kelios dešimtys milijonų. Apie 100 tukstančių nekaltų žmonių

jau paguldė savo galvas, o kiek paimta į nelaisvę! Burai tebeturi vos apie 20 tukstančių kareivių. Nors anglų kareivių yra kur-kas daugiau už burų, bet ir jie jau pradeda bijotis, kad jų — permažai, kad jie vargu iverksė savo priešus. Nauji anglai kareiviai jau nebenoriai keliauja į Afriką, tarp senesniųjų atsiranda toki, ką padeda ginklą. Gale gegužės mėnesio anglų vadas Kičiner'is atsiuntė į Angliją telegramą reikalaujamas, kad jam kuonuogreičiausiai atsiųstų į pagelbą 50 tukstančių raitelių; jis sako, jei neatsiųs, tai vargiai ką anglai laimės. Na, o jei ir pačioj Anglijoj nebėra raitelių? Bet, nežiurint ant šito, anglai da neliauja gyrysi, kad burai jau apgalėti; burai neperstoja kariavę už liuosybę; jie vienurkitur užpuldinėja ant anglų, drasko geležinkelius, iškelia į padanges trukius, suima anglų maistą... Kičiner'is slepia nuo savo tautiečių tikras žinias: jis vis praneša į Angliją, kad jie tiek ir tiek užmušę burų, tiek ir tiek į nelaisvę jų paėmę, tiek ir tiek ginklų atėmę; o iš jų (anglų) kareivių, rašo, užmušę arba sužeidę vieną, du, tris...

Karė reikalauja ne vien tik sveikų vyrų, bet ir pinigų. Pernai rudenį anglai sakė, kad ant karės išeis 250—275 milijonai rublių; šimet kovo mėnesį jau sakė, kad išeis 1100 milijonų, o dabar pasirodo, kad per sanvaitę išeina 75 milijonai. Nuo 31 kovo 1899 m. lig 31 kovo šių metų Anglija išleido ant karės 8 milijardus 750 milijonų.

Štai ką rašo į anglišką laikraštį „Daily News“ vienas gydytojas. — „Da žvaigždės mirga ant dangaus, mėnulis šviečia, o mės jau einame; einame visi pailšę, sušniurę, galvas žemyn nuleidę. Koją už kojos velkasi mus kareiviai per smiltynus, nė vieno žodžio vienas į kitą neprataria, tarytum numirėlių lydi... Ir teip velkamės mės po pusmylį per adyną ir manom pagauti Dewetą, burų vadą.

Vakar aš ėjau su Mančester'o pulku. Daugumas kareivių ėjo basi arba autais apsi-vynioję kojas. Kaip kas da turėjo šiokias-tokias kelines, nors sunku buvo pažinti, kad tai kelinės...

Su kruvinom kojom sekė anglų kareiviai pėdomis Deweto...

Šiluma baisi, karštis neišpasakytas, o kareiviai jau 6 adynos, kaip neturėjo savo burnoj nė lašo vandens, o vandens buvo: prieš porą adynų mės perbridom sriaučių upelį su šaltu, grynu vandenėliu, bet mus vadas-apicieras, prisikimšęs skaniais valgiais pilvą, visai nė nepamislįjo, kad ir kareiviams reikia pasistiprint, reikia nors troškulių nuvaryt... Apicieras turėjo prie balno prisirišęs bonką vandens sumašyto su angliška degtine ir kas adya gerdavo; o apie kareivius, kas jam galvoj?

Kas jam rupi, kad kareiviai eina liežuvius iškiše, kad jų lupos sutrukę, liežuvius sutinęs ir jie ką-tik kvapą atgauna!

Vienur-kitur kareivis sudrimba ant žemės, bet kitiems nėra kada sustot ir pakelti jį — matot turi Dewetą vytis!... *Kapsukas.*

A. a. kunigas Tamošius Senkauckas.

14 rugpjūtį numirė *Pajevonyj* (Vilkaviš. pav.) 84 metų senelis kun. Senkauckas — „tėvelis“, kaip jį visi vadindavo.

Daug nukentėjo jis nuo gudų valdžios. Per 20 metų buvo ištremtas iš savo krašto už paskutinį lenkmetį. Kun. Senkauckas suprato, kaip sunkus bus tas gudų jungas; jis nujaustė gudų valdžios norus — paverst mus kraštą į tikrą Gudiją, atimt nuo mus tikėjimą ir įbrukt savo pravoslaviją. Jis vis pasakodavo, ir gilios senatvės susilaukęs, kad gudų valdžia — tai ta lapė, kuri sulaužė žmogui rogutes. Iš pradžių ikėlė jį į rogutes tiktai uodegą, paskui vieną koją, kitą, trečią, antgalo ir visa išpaurino, o rogutės tik brakšt, ir sulužo.

— Teip — sakydavo tėvelis — ir gudų valdžia nori su mumis padaryt; o kaip koja už kojos išivyraus ji mus krašte, uždės ant mus sprando savo leteną, vargu mes beišsukisime. — Už tai — pridurdavo tėvelis — sergėkitės, vaikėliai, tokių „lapių“, kad ir mus „rogučių“ nesulaužytų!

Per lenkmetį 1863 m. tėvelis buvo vyras pačiam smagume. Nors pats nestovėjo su ginklu rankose eilėse kareivių, bet už tai šelpdavo tuos, kurie nedrebėjo ir galvą paguldyt kariadami už laisvę savo krašto; dvasia tėvelio kariavo kartu su jais. Ir dabar su paniekinimu jis žiūrėjo į tuos žmones ir kunigus, kurie paduoda ranką gudų valdžiai ir kartu su jais engia mus kraštą.

— Pasibaigė maištas. Gaujos gudų kareivių apgalėjo saujelę sukilusiųjų. Daug iš tų drąsių vyrų ant lauko kovos galvas paguldė, daugelį pakorė, sušaudė, į Siberiją prie karų nusiuntė, daugelį išsklaidė po visus Gudijos užkampius...

Suėmė ir kun. Senkaucką. Kankino jį išpradžių kalėjime; paskui atrėmė į šiaurinę Gudiją, į Archangelsko gub., į kaimystę su baltomjom meškom. Ten per kelias dienas keliaudamas, nerasi jokio buto, nesutiksi jokio žmogaus. Sniegas ir ledas beveik per ištisus metus laiko sukaustę žemę...

Sunku buvo ten gyvent tėveliui; sunku net duonos kąsnį gauti. Mišiu, žinoma, negalėjo laikyt... Noroms-ne-noroms pasidarė žmonių gydytoju: prisirinkęs visokių žolelių, gydė savo sangyventojus, tamsius burliokus ir net geru gydytoju tarp jų pragarsėjo.

Ilgu buvo be savo krašto, be savo žmonių. Prisiminus jam tas nelaimingas dienas, karštos ašaros riedėdavo per jo veidus. Gyveno jis ten viena vilčia, kad vis-gi nors kada sugriš į savo kraštą, pas savuosius.

Iš šiaurės padangės parsiauntė jis savo parapijonams porą lietuviškų dainelių. Vienoj apdainuoja savo jaunas, linksmas dienas *Pajevonyj*; bet užėjo vėtra, perkunija — medžius išlaužė, triobas sugriovė, išnešiojo po visą pasaulę... Dainelė gana gražiai skamba, pilna tikros meilės savo krašto, tik per daug jau iškelti kunigai, tie ganytojai dušelių žmonių. Nekuriose vietose Suvalkų gub. da ir dabar dainuoja tą dainelę:

Tarpe Virbalio ir tarpe Vištyčio,

Tarpe Bartninkų ir Prusų gronyčios...

Kelis metus gyveno tėvelis Archangelsko gub., paskui leido jam persikelt truputį į pietus, da vėliau — į Kuržemės gub., į Kauno, ir antgalo, sugrižo į *Pajevonį*.

Beveik nepažino jo žmonės. Išvezė jauną, tvirtą kaip aržuolą, parėjo baltas kaip sniegas, pasirėmęs ant lazdelės, nusilpęs. Norėjo vėl *Pajevonio* klebonu likti, bet pinigai buvusiojo tuo tarpu *Pajevonyj* klebono Bučinaucko užkirto jam kelią. Senukas netroško didelių turtų — liko *Pajevonyj* „jaunuku“.

Gerą atmintį paliko tėvelis ir pas savo parapijonus ir pas visus, kas tik arčiau jį pažinojo. Tai buvo žmogus labai geros širdies: niekad neatsakydavo jis, jei kas paprašydavo paskolint kokią dešimtinę, niekad nelupdavo nuo žmogaus paskutinio skatiko; pamatęs žmogaus nelaimę, jis pats verkė kartu su tuo nelaiminguoju, ir kaip išmanydamas, duodavo jam rodą ir pagelbą.

Papasakosiu toki atsitikimą iš jo gyvenimo.

Numirė vyras vienos neturtėlės. Žmona dievobaiminga, nori su mišiom palaidot vyrą, bet jai pinigų neištenka. Eina pas kleboną Bučinaucką — jis jau 4 metai amžiną atsilsį. Klebonas reikalauja 5 rublių. Žmonelė atiduotų paskutinį skatiką; kad ir pačiai reikėtų badu dvėsti, kad tik vyrelis greičiau pamatytų dangiškas linksmybes. Verkia, beveik ant kelių puldama, prašo „jiegamastėlio“, bet tas nė klausyt nenori.

— Kad neturi pinigų, tai nė mišių nereikia! — užsibarė supykęs klebonas.

Apsiašarėjusi išėjo moteriškė iš klebonijos, nuėjo pas tėvelį savo nelaimę pasiskust. Pora ašarų nuriedėjo senukui, išgirdus moteriškos skundą — tuoj išsiėmė penkrublę, padavė neturtėlei ir pasakė:

— Nešk, atiduok jam, mano vaikeli!

Moteriškė nunešė. Klebonas da rustesnis ją sutiko: „Oi ko vėl atsivilkai?“

— Atnešiau, iegamastėli, pinigų — ir padavė jam penkrublinę.

— A-a, mat... pirma tai neturėjęi, o iš kur dabar gavai!? — pasakė klebonas. Vėdas jo ir akys rodė kartų piktumą ir džiaugsmą.

— Tėvelis davė — pasakė verkšlendam moteriškė.

Kunigas net kruptelėjo... akis pastatė, burna prasivėrė — tarytum ką sakyti norėjo, bet žodžiai užšalo gerklėj...

— Laukan!... Neškis tuos pinigų!... Kad jis gali duoti ir aš galiu! — vos ištarė klebonas, o ta moteriškė, kol gyva bus, neužmirš gero „tėvelio“...

Toli nuo tėvelio buvo ta puikybė, kurią neša dabar beveik kiekvienas, apsilvilkęs kunigiškus rubus. Jis su visokiais susieidavo: ir su turtingais ir beturčiais.

Mirdamas nepaliko didelių turtų; vos apie pusę tukstantuko buvo susidėjęs. Laikė juos valščiaus bankoj. Apie pustrėčiašimtį turėjo pas save. Susirgo šimet — visą dešinę pusę paralizavo, nė kalbėti negalėjo. Ateina pas jį kiti kunigai, sako, reikią testamentą padaryti. Tėvelis rodo kairia ranka į stalčiuką, daro ženklus, kad ten yra padėta pustrėčio šimto. Kunigai eina, žiuri — nėra... Da kartą žiuri — nėra... Paima tėvelį, nuneša patį pas stalčiuką — jis žiuri, graibo — nėra, kaip ugnį sudegė; Pakėlė senukas akis į savo gaspadinę — ta sakosi, nieko nežinanti...

Nenoroms lenda man į galvą knygelė „Smertis“ Šventnikio parašyta: da kunigas nenenumirė, o jau turtus jo išnešiojo...

Tėvelis mylėjo savo žmones, niekad su jais kitaip kaip lietuviškai nekalbėjo, bet su dabartinių lietuvių judėjimu jis negalėjo sutikti. Lietuvą jis skaitė už dalį Lenkijos. Jis nepripažino lietuviams tiesos atsiskirti nuo lenkų, nepripažino nė mus laikraščių; ir „Tėvynės Sargą“ ir tą niekino. Jam rodėsi, kad turi užtekti žmogui sodiečiui vienų lietuviškų maldaknygių. Laikraščių ir moksliškių knygių prašėiokams nereikią — jų darbas žemę knisti, bažnyčios klausyti... Bet keikti prie žmonių tuos lietuviškus raštus nelabai keikė.

Atnešė jam kartą vienas vaikas lietuviškų laikraščių. Tėvelio nebuvo tuo tarpu namiej. Vaikas paliko laikraščius ir išėjo. Parėjo senukas, pamatė lietuviškus laikraščius — tuoj visus į pečių... Nė nepažiūrėjo, kas ten parašyta; užteko jam, kad tai lietuviški. Bet reikia atsiminti, kokiose aplinkybėse augo kun. Senkauckas — tada nesistebėsim taip iš tokių jo darbų. Juk da ir iš jaunesniųjų ne vienas panašus atsiranda.

Ant laidotuvių daug žmonių buvo susirinkę, kaip ant kokių atlaidų.

Išėkis, geros širdies tėveli, ramiai augštam kalne, tarp medžių-medelių, da tavo rankomis sodintų! P.

Agentura

„Varpo“ ir „Uk-o“ Red. Londone

1900—1901 m.

Pinigų buvo prisiūsta:

1. Paties a. a. Baronaicio 1 syk — 5,36 Mk. *)	
2 syk — 19,92 Mk. 3 syk — 5,55 Mk.	
— iš viso	30,83 Mk.
2. Per rankas p. Erš.	4,24 „
3. Per rankas p. Narkuno 1 syk. 17 Mk.	
2 syk — 7,16 Mk. 3 syk — 30 Mk.	
iš viso	54,16 „
4. Už raštus, parduotas 1899 metuose, liko. **)	61,38 „
Iš viso gauta	150,61 Mk.
Už raštus svetimų išleistųjų, nusiųstus 1900 metuose atiduota	82,81 Mk.
liko „V. U. R-jai“	67,80 Mk.

Šitie pinigai tapo įtraukti į atskaitą „V. ir Uk“ R. už 1900 m. Knygininkė.

Sėlpimas kankintinių per Srg.

Maldutis davė	10 r.
kasoje buvo (žr. „Uk“ N 7)	36 r. 15 k.
	46 r. 15 k.
duota Spr-iui L-oj	12 r. 3 k.
pasilieka kasoje	34 r. 12 k.

Mūsų laikraščiai.

„Varpas“, „Ukininkas“ ir „Naujienos“

ateinančiuose metuose

išeis

pavidale knygučių.

Dėlei to, žinoma, kaštai išleidimo laikraščių pasididės. Išleistuvė.

Atsakymai.

K. Vuoslini. Tamstos gromatos mums tinka. Ačiu. Lauksime tęsimo.

Naujai Gimusiai. Eilutės „Pavasaris“ tinka. Su-naudosime.

Tikram Lietuvini, gudų priešni. Ta pati žinia tilpo „Uk-e“ N 9. Bandykit ir daugiau rašyt.

*) Atsiūsta buvo 10,97 Mk., bet reikėjo p. Lapinui atiduoti už knygas 3,90 Mk. ir kitai D-tei 1,52 Mk.

**) Zr. „Uk-a“ N 1 š. m.